

Elk z'n eigen plaats

Het jaar 2000 komt eraan en in toenemende mate buitelen allerlei scenario's over ons heen hoe de wereld er vervolgens gaat uitzien, van positieve benaderingen tot doemdenkerij in het kwadraat. Uiteraard ontkomt ook de bijenhouderij niet aan veranderingen. Veranderingen van binnenuit en van buitenaf. Er valt van alles te bedenken, fantasie kent geen grenzen. Zet je alles nuchter op een rij dan beseft je hoe klein de rol van de bijenteelt is ondanks het benadrukte bestuivingsnut en de bijdrage tot de wereldvoedselvoorziening. Omdat de bestuivingstaak voorlopig nog het werk van honingbijen en andere bestuivende insecten blijft, komen we automatisch terecht bij de druk op de bijenteelt van buitenaf. De hoeveelheid honingbijen ten opzichte van de voedsel-verstrekkende planten wordt nu zo groot verondersteld dat de overige bestuivers in hun bestaan worden bedreigd. Een veronderstelling met verstrekking gevolgen. Denk maar aan verenigingen die streven naar meer imkers, maar... meer imkers-meer bijen-toenemend probleem voor alle overige bestuivers. Bestuivingsvolken tekort, honingbijen teveel.

Tegenstrijdig allemaal. Je zou eind mei een flink aantal volken moeten kunnen invriezen tot het moment dat ze weer echt nodig zijn. Gekheid natuurlijk, maar het geeft wel aan dat het allemaal niet zo eenvoudig is. Elke vereniging of belangengroep heeft z'n eigen echoput. Buigt u eens over de echoput van een imkersbijeenkomst en wat horen we? 'Bijen zijn nodig voor bestuiving, bijen zijn onmisbaar, misbaar, misbaar. Maar kom uit de put en neem weer plaats rond de tafel en zeg eens eerlijk wie van ons zijn of haar volken bij een veld koolzaad van tien hectare zet waar al honderd volken staan? Niemand toch! Waarom? Te veel concurrentie (waar hebben we dat meer gehoord)? De imkervereniging Ooststellingwerf bestaat dit jaar 100 jaar, blikt terug en kijkt vooruit in een speciale jubileumuitgave van hun verenigingsblad 'Blijf Bij'. De voorzitter van deze vereniging, collega van Dijk, richt zijn aandacht niet alleen op de bijenteelt maar haalt tal van tegenstrijdigheden aan uit het huidige (natuur)beleid. 'Tevredenheid over het toenomen aantal aalscholers bij de milieugroeperingen contra de verbittering van de beroepsvisserij, horizonvervuiling door hoge witte palen met grote propellers levert met subsidie gestimuleerde groene

energie enz. Er bestaat een bonte verscheidenheid van milieu-, natuur en diergespecialiseerde verenigingen, elk met hun eigen kijk en ideeën. Alle groeperingen zullen om de tafel moeten gaan zitten om de natuur van de 21^e eeuw te definiëren. Hiertoe zal men zijn/haar idee moeten willen/kunnen inleveren voor het algemeen belang. Om het simpel te zeggen: ik ben bereid minder bijen te houden of dit op een andere manier te doen als we daarmee tot betere afspraken over toekomstige natuur kunnen komen.' Aldus collega van Dijk, een mening die ik van harte onderschrijf.

Raad voor verkeer en waterstaat

Al is het aanbod van nectar overstelpend, nergens zal in het bijenvolk filevorming optreden. Het voedsel wordt tijdens de daglichtperiode snel en efficiënt opgeslagen om tijdens de nachtelijke uurtjes verder te worden bewerkt. Op het deel van de raten nabij de vliegopening worden (aankomende) haalbijen via een dans geïnformeerd over de richting van en de afstand tot de voedselbron. Juist op die plaatsen omdat daardoor het werk van broedverzorgende bijen minimaal wordt gehinderd. Via het tempo van voedseloverdracht aldaar worden de haalbijen nauwkeurig geïnformeerd omtrent de behoeften van het volk en bij optredende noodsituaties wordt snel gereageerd. Pure efficiëntie, feiten die algemeen bekend zijn bij imkers, maar niet bij imkers alleen. De Raad voor Verkeer en Waterstaat, ingesteld bij wet van 11 december 1996, heeft tot taak de regering en beide kamers der Staten-Generaal te adviseren over de hoofdlijnen van het beleid inzake het vervoer van goederen en personen, de waterhuishouding, informatie- en communicatietechnologie en de daarvoor benodigde infrastructuur tot het jaar 2030. De Raad wil daarmee vanuit een breed, op de toekomst gericht en internationaal perspectief bijdragen aan de maatschappelijke discussie en de politieke besluitvorming. Het heeft daartoe een advies in boekvorm uitgegeven en stelt daarin als richtlijn van werken het volgende:

'In vele opzichten vormt de wereld van de bijen een goed voorbeeld van een optimaal gebruik van ruimte. Het betreft een in hoge mate georganiseerde,

zelfregulerende samenleving die wordt gekenmerkt door logistieke perfectie en efficiëntie. De hoge graad van communicatie zorgt voor een optimale verdeling van taken tussen bijen en voor een natuurlijke harmonie met hun omgeving. Op grond van deze elementen is in dit advies gekozen voor de bijenwereld als metafoor voor onze samenleving en de problematiek van het goederenvervoer'. Het advies in boekvorm is voorzien van een aantal schitterende foto's van, hoe kan het anders, Arjen Neve. Arjen, geweld! Van harte gefeliciteerd.

298

Vuiltjes, schuim en luchtbellens (II)

We volgen weer het relaas van Els Kleijnendorst. 'Nu volgt de bewerking van de 100-punten wedstrijd-potten. U wilt er absoluut zeker van zijn dat er geen kleine vuildeeltjes meer aanwezig zijn en gebruikt de nylonzeef. Alleen bij zeer vloeibare honing komen de belletjes bij kamertemperatuur vanzelf omhoog. Een andere mogelijkheid is om de honing tot 30 á 40°C te verwarmen (au bain marie of broedstoof). Realiseert u zich wel dat verwarmen altijd ten koste gaat van aroma en smaak. Ook de kleur en het HMF-gehalte kunnen ongunstig worden beïnvloed.

Onderzoek wedstrijdpot, de onderkant

Bekijk de honing nu zoals de keurmeesters het doen. Plaats een lamp met geconcentreerd licht op tafel, met een halogeen bureaulamp gaat het geweldig, en de potten honing waaruit u de drie beste wilt halen. Lamp naar boven richten, pot bij het deksel beetpakken (deksel stevig vast?) en houd de pot boven de lamp. Zwaardere vuildeeltjes verzamelen zich op de bodem, ook kristallisatie begint onderin de pot. Suikerkristallen schitteren, luchtbelletjes zijn dof. Bij meer dan vijf suikerkristallen behoort uw vloeibare honing in de categorie 'kristalliserend'. Aan vuil op de bodem is niets meer te doen

Zijkant van de pot

Lamp naar voren richten. De pot wordt nog steeds bij het deksel vastgehouden en steunt op de andere hand. Pot voor het licht houden en ronddraaien. In vloeibare of kristalliserende honing zal ieder vuil- of propolisdeeltje de aandacht trekken. Maar ook grote en kleine luchtbellens zijn duidelijk zichtbaar. Bij ontbreken van een betere pot kan geprobeerd worden om een enkele grote luchtbel of vuildeeltje er met een

satéprikker uit te halen. Voorzichtig en langzaam te werk gaan in verband met inbrengen van nieuwe luchtbellens (de honing rond de prikker laten vloeien). Aan een luchtbel in het glas kunt u niets doen, maar daar wordt ook geen aftrekpunt voor gegeven. Bij gekristalliseerde honing kunt u eventuele ijsbloemvorming of splitsing van de suikers duidelijk zien (kleurverschil). Hier is niets meer aan te doen.

De hals van de pot

Hier verzamelen zich de fijne luchtbelletjes, zonder lamp nauwelijks te zien, maar in het felle licht blijft niets verborgen. Als de hals hoekig is krijgt u ze er niet meer uit. Bij een vloeiender hals is het mogelijk de hals met een schraper of vinger belletjesvrij te maken. Een vinger voegt zich het best naar de vorm van de hals, wel dunne operatiehanschoenen gebruiken natuurlijk.

De bovenkant van de pot

Schuim: zoals eerder vermeld bij het afschuimen in een vat, alleen gebruikt u nu een klein lepeltje. Tegen het glas aan de oppervlakte blijven toch vaak wat belletjes hangen, deze met een punt van een niet pluizend doekje of tissue wegvegen. Let op veegstrepen op het glas boven de honing, deze kunnen met een licht vochtig doekje worden verwijderd. Maakt u gelijktijdig de bovenrand tegen het deksel schoon. Ook extra aandacht schenken aan het centrum van het oppervlak. Door het afschuimen is hier vaak een heel lichte 'krul' belletjes te zien. Tot slot controleren of er nog genoeg honing is overgebleven, anders aanvullen.

Stofjes

Deze zijn het eenvoudigst te verwijderen. Laat strijklicht over het oppervlak schijnen. De stofjes zijn als kleine draadjes zichtbaar. Haal ze er af met de achterkant van een lucifer of een tandenstoker. Hierna de pot snel sluiten, anders dwarrelt er binnen de kortste keren weer stof in. Houd hier ook rekening mee bij het verwisselen van de deksels bij de keuring. Nawoord

Ongetwijfeld zijn er nog andere manieren om een topinzending te bereiken. Kent u een eenvoudigere of betere werkwijze, laat het dan even weten. Een heel enkele keer lukt het zonder gemanipuleer een vloeibare of kristalliserende honing van honderd punten aan te leveren. Bij gekristalliseerde honing moeten de bewerkingen voor de kristallisatie hebben plaatsgevonden'. Els Kleijnendorst, 070-3257637.

Het weer in november

In de periode 1961-1990 scheen de zon gemiddeld 55 uur, viel er 79 mm neerslag en bedroeg de gemiddelde maximumtemperatuur 8,9°C.

Oktobermaanden

Jaar	Zon (uren)	Neerslag (mm)	Max.temp (°C)
1993	zeer zonnig (79)	droog (51)	zeer koud (5,1)
1994	normaal	droog (48)	zeer zacht (12,6)
1995	zeer zonnig (83)	droog (43)	normaal
1996	normaal	zeer nat (124)	normaal
1997	normaal	droog (38)	normaal

Geraadpleegd

De Raad voor Verkeer en Waterstaat, Ruimtelijke vernieuwing voor het goederenvervoer, Advies Lange Termijnbeleid voor het Goederenvervoer, juli 1998.

Kleijnendorst, mw.E., Vuiltjes, schuim en luchtballen, De Stertselaar 22(02): 19 (1998).

Monstersetje aanvragen

Om een goed inzicht te krijgen in de verspreiding van AVB-sporen in Nederlandse bijenvolken (zie Bijen 7 (9): 219-220 en 7 (10): 264 (1998), is het van belang dat ID/DLO in Lelystad in de gelegenheid gesteld wordt om zoveel mogelijk suiker of honingmonsters uit alle delen van ons land te onderzoeken. U kunt dit setje kosteloos aanvragen bij ID/DLO ,0320-238238. Leden van de VBBN kunnen vanaf heden ook in het Bijenhuis te Wageningen een gratis monstersetje afhalen.

Deze leden moeten bij het afhalen hun lidmaatschapskaart meebrengen! Het Bijenhuis kan dit setje ook eventueel samen met een bestelling meesturen. Bij het apart toesturen worden echter wel portokosten in rekening gebracht.

299

bijen

FOTO VAN DE MAAND

Charlotte Wesselius uit Bergen NH naast haar zelfbeschilderde kast bij een phaceliaveld.